

Anna Węgrzykova,H. Wojciechowska

Świbie, pow. Gliwice

Informator Archeologiczny : badania 1, 117-119

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ny stosowany na tym cmentarzysku był jednolity i typowy dla cmentarzysk kultury Łużyckiej. Wstępna analiza materiału zabytkowego /ceramika, szpile, naszyjniki żelazne, bransoleta z brązu, fragmenty noży żelaznych/ pozwala ustalić chronologię badanego cmentarzyska na Hallstatt C /tj. 650 - 500 p.n.e./.

Z materiału zabytkowego na wyróżnienie zasługuje ceramika reprezentująca wysoki standart wykonania. Przeważają naczynia czernione, bogato ornamentowane, spotykano także naczynie grubościenne. Jako przystawki złożone w grobach mamy: czarki, miseczki, amforki, płaskie krążki tzw. kadzielnice oraz inne naczynia charakterystyczne dla tego okresu. Dostyc licznie reprezentowane są naczynia malowane żółto-czerwone, a także, chociaż rzadziej, biało-czerwone.

Omawiane cmentarzysko jest reprezentatywne dla kultury Łużyckiej z początków epoki żelaza.

S T A R E D R A W S K O, pow.
Szczecinek

patrz wczesne średniowiecze

Ś W I B I E, pow. Gliwice

Muzeum w Gliwicach

Badania prowadziła mgr Anna Węgrzykova przy współudziale H. Wojciechowskiej, w okresie 3.VII do 15.X, finansowały Muzeum i PWRN w Gliwicach oraz Śląski Instytut Naukowy w Katowicach.

Prace te były kontynuacją badań na cmentarzysku kultury Łużyckiej na stan. 16. Znajduje się ono za wsią, na jednej z wydym porośniętej lasem sosnowym przy drodze prowadzącej do leśniczówki. Odkryte zostało przypadkowo w 1936 r. Od 1961 r. Dział Archeologiczny

Muzeum prowadzi tu systematyczne badania. Jest to rozległe cmentarzysko o mieszanym obrządku: szkieletowym i ciałopalnym. Należy ono do grupy górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej. Datowane jest na wczesny okres żelaza /650 - 400 p.n.e./. W tegorocznym sezonie wykopaliskowym badaniami objęto część wschodnią i południową wydmy, w celu uchwycenia granicy występowania grobów. W czasie prac przebadano powierzchnię 968 m².

Rezultatem tegorocznych badań było odkrycie i zbadanie 38 grobów, przy czym zdecydowaną przewagę posiadały groby szkieletowe. Grobów ciałopalnych było tylko 5. Stwierdzono pochówki osób dorosłych i dzieci. Jamy grobowe duże o zarysie zbliżonym do prostokąta usytuowane były na linii północ-południe. Wymiary ich wynosiły dla osób dorosłych: dł. 240-320 cm, szer. 80-120 cm; dla dzieci dł. 80-150 cm, szer. 60-100 cm. Zmarłych chowano w pozycji wyprostowanej głową na północ. Większość grobów posiadała obstawę kamienną występującą w okolicy głowy i nóg lub ułożoną wzdłuż dłuższych rzadziej krótszych boków. Część grobów posiadała bruki wielowarstwowe, część miała zestaw naczyń nad płn. częścią właściwej jamy grobowej. Zestaw naczyń składał się z: naczyń wazowatego lub jajowatego, misy i czerpaka. Groby szkieletowe wyposażone były zwykle w 3 naczynia /garnek, misa, czerpak/ które stawiano obok głowy, rzadziej w nogach. Wśród naczyń wchodzących w skład wyposażenia grobów występowały: garnki, misy, czerpaki i czarki niejednokrotnie bogato zdobione. Natrafiono na dużą ilość przedmiotów z brązu i żelaza. Przewagę stanowią ozdoby. Są to diademy z zawieszkami skroniowymi z brązu, kolie paciorków z masy szklanej, naszyjniki, szpile, bransolety, nagolenniki wykonane z brązu i żelaza. Z narzędzi żelaznych na uwagę zasługują brzeszczoty noży, sierp, siekierka z tulejką i siekierki z bocznymi wyrostkami.

Wśród grobów ciałopalnych występowały groby popielnicowe i ja-

more. Pomiędzy przepalonymi kośćmi znaleziono przedmioty z brązu i żelaza. Były to: zawieszki, szpile, guziczki z uszkiem i bliżej nieokreślona ozdoba wykonana z blachy brązowej.

Tylko w nielicznych przypadkach zachowały się ludzkie szczątki kostne. Z materiałów organicznych natrafiono jedynie na fragmenty tkanin. Wyniki dotychczasowych badań skłaniają do uznania tego stanowiska za najciekawsze z dotychczas badanych obiektów na Górnym Śląsku. Należy nadmienić, że cmentarzysko to występuje na terenie zalesionym w związku z czym niszczone jest przez korzenie drzew, które przerastają jamy grobowe zalegające na głębokości ok. 20 cm pod powierzchnią.

Konieczna jest kontynuacja badań.

S W I E R C Z Ó W, pow. Namysłów patrz neolit i mezolit

S Z C Z E C I N E K patrz brąz

T O M I C E, pow. Dzierżoniów patrz neolit

T R Y Ń C Z A, pow. Przeworsk Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

Badania prowadził mgr Jan Martuszewski, finansował WKZ w Rzeszowie.

Wiosną br. w trakcie wybierania piasku odkryto cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej. Znajduje się ono na południowej części